

„Povaha“ Boží / O „zjevení“ / Petr Pokorný

Petr Pokorný považuje ústřední „obsah zjevení“ za prvořadý zájem teologie: „teologicky reflektované svědectví vede k události samé, ke zjevení Božímu“. „Ježíšův význam spočívá v tom, že je rozhodujícím zjevením Božím. Zjevení v tomto případě znamená, že na určitém místě dějin se odhaluje povaha Boží a jeho (?) záměr Boží“, který neplatí jen ve chvíli zjevení. Jeho milosrdenství je elementárnější skutečností, nežli čas našich dějin a stojí na jeho začátku a konci. Kristus ke alfa i ómega.“ (13) Tady se zřetelně ukazuje myšlenková (pojmová) výbava řeckého původu, neboť se mluví o „povaze“ (FYSIS) boží a záměr (cíl, TÉLOS) boží, k jejichž „elementárnosti“ náleží, že nejsou vázány na čas resp. jsou nad-časové a mimo-časové. Údajná (podle P.P.) „metafora“ z Janova evangelia, že se Slovo stalo tělem, je tedy skutečně chápána jako pouhá metafora: tělo tu je pouze poukazem k ne-tělesnému „Slovu“ (jaspersovsky by se řeklo: je to pouhá „šifra“ Slova). S Bohem samotným se nic neděje, dokonce ani ve zjevení se vlastně nezjevuje žádné dění, nýbrž jen nadčasová a mimočasová „povaha“ (natura, přirozenost) boží, jakož i poukaz k počátku a konci, mezi nimiž není žádného rozdílu, protože se mezi nimi nic neudálo. Po mém soudu to však znamená, že je inkarnace zbavena své váhy a důležitosti: rozhodující není žádná událost, nýbrž stav, statut, povaha, esence „boží“. Říká-li P.P., že satisfakční interpretace Kristovy oběti je vlastně „heretická“, protože činí vzkříšení něčím nadbytečným (13-14), musíme dodat, že důraz na nadčasovou a mimočasovou „povahu“ boží činí nadbytečnou dokonce i samu inkarnaci (interpretovanou jako zjevení něčeho nečasového a tedy nedějového a nedějinného). Je nepochopitelné, že P.P. se na závěr této expozice distancuje od chápání Ježíšova příběhu (myslí tím skutečný příběh nebo jeho narativní zpracování, tedy svědectví?) jako ilustraci „duchovního principu“. Ale co zůstane z Boha, interpretovaného nadčasově a mimočasově jako „natura Dei“?

(Písek, 960226-3.)